

Till alla våra politiker i Borgholms kommun

Den 13 september detta år är det val; då ska i god demokratisk ordning "folket" rösta på vilka partier och dess företrädare som får störst förtroende att bestämma hur framtiden ska se ut, inte minst på lokalnivå. Då är det också viktigt att veta hur ni kommunpolitiker inom respektive parti tänker ta ert ansvar för Ölands framtid, även lite mer långsiktigt än mandatperiodens fyra år!

Ölands Naturskyddsförening (ÖN) är en lokal krets av Naturskyddsföreningen, med ca 650 medlemmar, och arbetar för en bra natur- och miljövård, samt att landskapets värden blir tillgängliga för alla. Föreningen är särskilt angelägen om att få veta hur Ölandskommunernas partier och dess politiker tänker agera i olika natur- och miljövårdsfrågor. Därför får ni i ert parti möjlighet att berätta och förklara detta utifrån nedanstående frågor. Vi kommer sedan att sammanställa och (ut)värdera, samt inte minst jämföra skillnader mellan partierna. Resultatet kommer att presenteras i media och på andra vägar informeras om fram till valet.

Vi uppskattar om ni är konkreta i era svar. Ge gärna exempel och detaljer, inte bara "svepande ordalag"! Men försök ändå vara kortfattad!

Ni får gärna även tänka mer globalt och redovisa om och i så fall hur ni vill påverka ert partis agerande på riksplanet.

Enkäten har två avsikter; primärt att upplysa väljarna om vad ni i de olika partierna har för åsikter och ambitioner gällande aktuella natur- och miljövårdsfrågor, men också att öka uppmärksamheten kring behovet av att arbeta med natur- och miljö/klimatfrågorna, för att kunna bidra till ett mer hållbart samhälle.

För att kunna få tid att bearbeta svaren och kunna redovisa dessa, vill vi gärna ha era svar senast den 5/5, till adress på nästa sida. Även uteblivna svar kommer att kommenteras.

Svara gärna i detta Word-dokument. Det går valfritt att utöka avståndet mellan frågorna. Eller kopiera över texten till valfritt medium.

TACK för er medverkan!

Ölands Naturskyddsförening

Svaren skickas eller mailas till:

Anders Nylander
Nybrovägen 25
386 34 Färjestaden

Mailadress: anders.g.nylander@gmail.com
Mob = 070-631 36 09

Frågor eller funderingar?
Kontakta Anders Nylander

Enkätfrågor

1. Biologisk mångfald

Öland Naturskyddsförening anser att en minskning av biologisk mångfald, vid sidan av klimatförändringar, är det allvarligaste hotet mot vår miljö och därmed oss själva.

Hur ser ni i ert parti på kommunens möjligheter att påverka de förändringar som ger minskad biologisk mångfald i nedanstående miljöer? (Beakta gärna även de områden som kommunen inte äger.)

Har ni i ert parti förslag OCH i så fall vilka på konkreta åtgärder gällande;

- a) Skogsmiljöer
- b) Jordbruksmark
- c) Havsmiljöer
- d) Sötvattensmiljöer
- e) Öppna marker (vägkanter, ängar, hagar m.fl.)

Svar: Biologisk mångfald är viktig för Öland, inte minst eftersom vårt landskap, jordbruk, kustmiljöer och kulturmarker är en stor del av kommunens identitet och attraktionskraft. Samtidigt måste åtgärderna vara praktiska, lokalt förankrade och ske med respekt för markägare, lantbrukare och företagare.

Vi vill särskilt verka för:

a) Skogsmiljöer:

Kommunen bör föregå med gott exempel på egen mark genom ansvarsfull skötsel, hänsyn till äldre träd, brynmiljöer och värdefulla biotoper. På privat mark bör kommunen främst arbeta genom dialog och frivillighet, inte genom ytterligare tvång.

b) Jordbruksmark:

Ett aktivt jordbruk är en förutsättning för att hålla Ölands landskap öppet. Vi vill värna lantbrukets möjligheter att bedriva verksamhet, eftersom betande djur, vallodling och brukade marker ofta är avgörande för både landskapsbild och biologisk mångfald.

c) Havsmiljöer:

Kommunen bör prioritera fungerande avloppssystem, minskat läckage från ledningsnät, god tillsyn av enskilda avlopp samt samverkan kring Östersjön. De största problemen i Östersjön löses dock inte enbart lokalt utan kräver också nationella och internationella åtgärder.

d) Sötvattensmiljöer:

Öland behöver bättre vattenhushållning. Kommunen bör arbeta för att hålla

kvar mer vatten i landskapet där det är möjligt, exempelvis genom våtmarker, dammar, restaurerade diken och smartare dagvattenhantering.

e) Öppna marker, vägkanter, ängar och hagar:

Vi vill se mer slätter på rätt tidpunkt, skötsel av vägkanter som gynnar blommande växter, samt fortsatt bete där det är möjligt. Detta bör ske utan att skapa onödiga kostnader eller hinder för markägare.

2. Biologisk mångfald i offentliga miljöer

Tätorters miljöer (parker och andra grönytor, skolgårdar, trädgårdar, gatukanter, mellan husen) ger oss särskild nytta och glädje.

Hur vill ni bidra till att dessa värnas och utvecklas; har ni förslag på konkreta åtgärder?

Svar: I offentliga miljöer bör kommunen kombinera trivsel, skötsel, kulturhistoria och biologisk mångfald. Vi vill gärna se fler växter med lokal och kulturhistorisk koppling, blommande träd, ängsliknande ytor där det passar, samt grönytor som sköts på ett sätt som gynnar pollinatörer.

Det är dock viktigt att detta görs praktiskt och estetiskt. Offentliga miljöer ska inte upplevas som ovårdade. Rätt skötsel, rätt plats och rätt ambitionsnivå är avgörande.

3. Strandskydd

På Öland gäller generellt ett strandskydd (mot byggnation av olika slag) om 300 meter, från vilket kommunen kan ge dispens. Ölands Naturskyddsförening anser

att strandskyddet behövs vid alla stränder, alltså även vid sötvatten, för att stärka och värna den biologiska mångfalden i och vid vattnet; för att ge skydd mot erosion och översvämning, samt inte minst viktigt, för att garantera tillgängligheten för alla människor.

Vad tycker ni och varför?

Svar: Vi anser att strandskyddet i många fall är för stelt och långtgående. På Öland kan generella regler få orimliga konsekvenser för boende, företagare, landsbygdsutveckling och generationsskiftet.

Vi vill se ett mer flexibelt strandskydd där hänsyn tas till den faktiska platsen. Om ett område redan är ianspråktaget, saknar höga naturvärden eller där tillgängligheten för allmänheten inte påverkas negativt, bör det vara lättare att få dispens.

Samtidigt ska värdefulla kustmiljöer, badplatser, vandringsstråk och känsliga naturområden fortsatt skyddas. Vår linje är inte att avskaffa strandskyddet, utan att göra det mer rimligt, lokalt anpassat och rättssäkert.

.

4. Framtida energiförsörjning i kommunen?

a) Hur kan enligt er åsikt kommunen energieffektivisera dels kommunala verksamheter och fastigheter, dels privata fastigheter?

Svar: Kommunen ska fortsätta energieffektivisera sina egna fastigheter där det ger tydlig ekonomisk nytta. Det kan handla om bättre styrning av värme, ventilation, belysning, isolering, solceller där det är lämpligt och löpande underhåll som minskar energiförbrukningen.

När det gäller privata fastigheter ska kommunen inte detaljstyra eller lägga sig i människors hem. Däremot kan kommunen erbjuda rådgivning, information och underlätta för fastighetsägare som frivilligt vill minska sina energikostnader.

b) *Tycker ni att kommunen ska eller inte ska ha en kommunal energirådgivare?*

Motivera ert svar!

Svar: Ja, vi är positiva till kommunal energirådgivning om den är praktisk, kostnadseffektiv och efterfrågad av invånarna. För många hushåll och företag kan rätt råd kring uppvärmning, isolering, ventilation, solceller, batterier och elförbrukning innebära stora besparingar.

Rådgivningen ska dock vara just rådgivning — inte pekpinningar eller politisk styrning.

c) *Hur ställer ni er till utbyggnad av vindkraft och solkraft på Öland och i närliggande vatten?*

Motivera ert svar!

Svar: Vi är skeptiska till en fortsatt stor utbyggnad av väderberoende elproduktion om den inte kombineras med stabil planerbar kraft, lagring och ett elnät som klarar belastningen. Sverige och regionen behöver mer planerbar baskraft för att elsystemet ska vara robust.

Solkraft kan vara positivt på rätt plats, exempelvis på tak, industribyggnader, parkeringsytor och redan exploaterad mark. Däremot är vi tveksamma till stora solparker på värdefull jordbruksmark eller mark som behövs för livsmedelsproduktion.

När det gäller vindkraft på Öland och i närliggande vatten krävs stor hänsyn till naturvärden, landskapsbild, fågelliv, boendemiljö, turism, försvarsförmåga och lokalt självbestämmande. Vi anser inte att Öland ska exploateras på ett sätt som skadar landskapets unika värden.

5. Fossilfrihet

Vi vet alla att klimathoten är stora och ger allt tydligare effekter. Vi behöver alla bidra till att minska uppkomsten av dess orsaker, främst genom en kraftigt minskad användning av fossil energi.

Vilka åtgärder kommer ditt parti att föreslå för att under kommande mandatperiod minska användningen av fossila bränslen i kommunen (både inom och utom den offentliga sektorn)?

Svar: Vi vill minska onödigt beroende av fossila bränslen där det kan ske på ett praktiskt, ekonomiskt rimligt och tekniskt fungerande sätt. Däremot säger vi nej till symbolpolitik som fördyrar vardagen för invånare, företagare, lantbrukare och kommunal verksamhet utan att ge tydlig miljönytta.

Kommunens fordonsflotta bör successivt effektiviseras när fordon ändå byts ut, men besluten ska bygga på funktion, totalekonomi, driftsäkerhet och verklig miljöpåverkan — inte på symbolvärde.

Vi vill också se en mer nykter syn på så kallade miljöbränslen. HVO och andra alternativa bränslen kan i vissa fall vara bra, men de är inte automatiskt klimat- eller miljömässigt överlägsna om man ser till hela produktionskedjan, råvaror, transporter och kostnader.

För Borgholms kommun är vår prioritering att säkra fungerande transporter, rimliga kostnader och robust beredskap, särskilt på landsbygden där bilen, traktorn, lastbilen och arbetsmaskinerna ofta är nödvändiga.

Vi vill inte se en total utfasning av fossila bränslen då de i överskådlig tid kommer vara viktiga för lantbruket, privatpersoner och övriga verksamheter.

6. Övergödning

Sedan många decennier är övergödning ett stort problem och idag kanske ännu större, med många orsaker.

Vilka orsaker ser ni som största problemet?

Om ni ser detta som bekymmersamt - Vilka åtgärder kommer ni i så fall att driva för att under kommande mandatperiod minska övergödningen av vatten, särskilt gällande Östersjön?

Svar: Övergödningen av Östersjön är ett allvarligt problem, men ansvaret är inte jämnt fördelat. Sverige har under lång tid gjort stora insatser för rening, miljökrav och bättre avloppshantering. En betydande del av belastningen på Östersjön kommer från andra länder runt havet, där miljökraven ofta varit svagare.

Lokalt bör Borgholms kommun fokusera på sådant vi faktiskt kan påverka: fungerande avloppsrening, minskat läckage från ledningsnät, tillsyn av

enskilda avlopp, bra dagvattenhantering och samverkan med lantbruket. Åtgärder ska bygga på fakta, lokal kunskap och rimliga kostnader — inte på att skuldbelägga Ölands lantbrukare.

7. Vattnet på Öland

Efter många decenniers olyckliga åtgärder har Öland berövats merparten av sina (yt)vattenförekomster, så att nederbörden förloras ut i havet.

Ölands Naturskyddsförening anser att mängden vatten i landskapet behöver öka kraftigt, för att gynna biologisk mångfald, fiskförekomst, grund-/dricksvatten, lokalklimat, lantbrukets behov m.m.

Vilka åtgärder/beslut vill ni i ert parti medverka till för att hålla kvar vattnet?

Svar: Vattenfrågan är en av Ölands viktigaste framtidsfrågor. Kommunen bör prioritera att minska läckage i vattenledningsnätet, underhålla infrastrukturen bättre och planera långsiktigt för både dricksvatten, lantbrukets behov och beredskap.

Vi är positiva till åtgärder som håller kvar mer vatten i landskapet där det är praktiskt möjligt, exempelvis våtmarker, dammar, restaurering av vissa diken, bättre dagvattenlösningar och samverkan med markägare.

Samtidigt måste detta ske med respekt för äganderätten och jordbrukets behov. Åtgärder får inte bli ett sätt att lägga nya bördor på lantbrukare eller markägare utan rimlig ersättning och dialog.

8. Kommunal styrning, via avgiftsdifferentiering, av kostnader för t. ex. vatten

Hushållens kostnader beror till relativt stor del på konsumtion av resurser som el och vatten samt avfallshantering. Åtminstone de senare styrs helt respektive delvis av kommunens beslut och taxor.

Ölands Naturskyddsförening anser att dessa taxor borde ha en betydligt större tyngdpunkt på den verkliga konsumtionen, mindre på fasta kostnader (även om detta kommer att kräva lagändring).

Vad anser ni i ert parti och varför?

Svar: Vi anser att vatten-, avlopps- och avfallstaxor redan har blivit mycket betungande för många hushåll. För oss är det centralt att taxorna hålls nere och att kommunen arbetar hårt med effektivisering innan man lägger ytterligare kostnader på invånarna.

Vi är försiktiga med modeller som riskerar att bli ännu ett sätt att höja avgifterna för vanliga hushåll. Samtidigt är det rimligt att den som använder mycket resurser också betalar en större del, men systemet måste vara enkelt, rättvist och lagligt möjligt.

En särskild utmaning för Borgholms kommun är den stora andelen deltidsboende och säsongvariationer. Här behöver kommunen arbeta för en mer rättvis kostnadsfördelning inom de ramar lagstiftningen tillåter.

9. Betyg på Mörbylångas miljöarbete

Tidningen Aktuell Hållbarhet menar att Borgholms kommun i jämförelse med alla Sveriges 290 kommuner ligger på plats 272 när det gäller vilken som är miljöbästa kommun ([Sveriges Miljöbästa kommun 2025 - Aktuell Hållbarhet Kommunrankning](#)).

Är ni i ert parti nöjda med den placeringen?

Om inte – vad tycker ni att ert parti ska satsa särskilt på för att förbättra rangordningen?

Svar: Nej, vi är inte nöjda med en låg placering, men vi menar också att sådana rankingar måste tolkas med försiktighet. De mäter ofta processer, enkätsvar och formella styrdokument snarare än faktisk lokal miljönytta. Om kommunen har missat att svara på enkäter eller inte redovisat sitt arbete korrekt är det naturligtvis ett ansvar för den politiska majoriteten och kommunledningen.

Vi vill att Borgholms kommun fokuserar på konkret miljöarbete som invånarna märker av: bättre vattenhushållning, minskat läckage, fungerande avfallshantering, välskötta grönytor, renare kustmiljöer och kostnadseffektiva energibesparingar i kommunens egna fastigheter.

10. Övergripande fråga

Hur villiga är ni i ert kommunala parti att (i kommunens politiska process) kämpa för att era natur- och miljövårdande svar ovan realiseras i praktiken?

Kan ni till exempel tänka er att gå emot "partilinjen" i rikspartiet eller agera mer kraftfullt lokalt för att minska utsläppet av koldioxid och andra växthusgaser.....

eller vara beredda att vägra samarbeta med ett parti, som varken har särskilt bra eller höga ambitioner att arbeta för en bättre miljö?

Beskriv era ambitioner!

Svar: Vi kommer att arbeta för en god miljö, ett välskött Öland och ett långsiktigt ansvarstagande för natur, vatten, jordbruk och kulturmiljöer. Däremot skiljer vi tydligt mellan konkret lokal miljövård och kostsam klimatpolitisk symbolpolitik.

Borgholms kommuns skattebetalare ska inte belastas med dyra projekt vars främsta syfte är att signalera klimatambition snarare än att ge verklig lokal nytta. Kommunens resurser ska i första hand gå till kärnverksamhet, vatten, avlopp, äldreomsorg, skola, trygghet och fungerande service.

Vi samarbetar gärna kring konkreta miljöåtgärder som gör verklig skillnad lokalt. Men vi kommer inte att göra klimatpolitiska symbolfrågor till ett villkor för samarbete eller sätta dem före kommunens ekonomi och invånarnas vardag.